

Het Reewild

MEDEDELINGENBLAD VAN DE *Vereniging „Het Reewild”*

6e jaargang nr. 4
december 1989

Het Reewild

MEDEDELINGENBLAD VAN DE **Vereeniging „Het Reewild“**

Beschermheer Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden

De Vereeniging „Het Reewild“ stelt zich ten doel:

... de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het reewild in Nederland; het behartigen van de belangen van reewildjagers in de uitoefening van het hiervoor omschreven; een en ander in de ruimste zin des woords. Zij tracht dit doel te bereiken door: het bevorderen van een goed beheer van de reewildstand, onder andere door het geven van voorlichting en adviezen, het verzorgen van publikaties gericht op de leden, alsmede op instanties die zich op enigerlei wijze bezig houden met of raakvlakken hebben met het reewild en/of zijn biotoop. Het verlenen van service aan leden, door hen informatie te verschaffen, met name in een uit te geven periodiek, door hun wensen en verlangens jegens elkaar of jegens de hiervoor gemelde instantie over te brengen en zo mogelijk te vervullen en door het coördineren van meningen, zodat deze voor zo veel mogelijk als uniforme beleidslijn door de vereeniging tot uiting kunnen worden gebracht.

BESTUUR

voorzitter:

Jhr. M. de Savornin Lohman,
Smidswater 2A
2514 BV 's-Gravenhage,
Tel.: 070-643596/
070-689266.

secretaris:

Jhr. Mr. Th. W. R. M. Serraris,
Groen v. Prinstererlaan 28,
3818JP Amersfoort,
Tel.: 033-631833 (privé).

penningmeester:

J. R. Baron de Vos van
Steenwijk,
Genistalaan 35,
7313 BH Apeldoorn,
Tel.: 055-555063.

Drs. J. F. Erdmann,
Rembrandtlaan 15,
1231 AA Loosdrecht,
Tel.: 02158-1285.

Drs. Th. J. Litjens,
Dorpsstraat 40,
4845 CG Wagenberg,
Tel.: 01693-1420
01693-1827

W. v. Loenen,
Aldenhoven 2,
6093 HB Heythuysen,
Tel.: 04749-2810

J. J. Meissner,
Dijk 4,
8113 VA Wijhe,
Tel.: 05702-1255

A. J. Mörzer Bruijns,
v. Petersom
Ramringweg 30,
8072 RA Nunspeet,
Tel.: 03412-57483.
03412-51874 (kant.).

Ir. J. Poutsma,
Lokveenvweg 38,
9751 CK Haren,
Tel.: 050-347278.

H. Punt,
Weelweg 8,
4323 LR Ellemeet,
Tel.: 01117-1235.

H. Ruseker
Houtkampweg 12,
6731 AW Otterlo,
Tel. 08382-1218

J. Schoonderbeek,
Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo,
Tel.: 05472-228.

Ir. J. M. Serroo,
Achelsedijk 6,
3598 Bocholt (België),
Tel.: 09-3211448364.

administratie:
Mevr. J. E. van Herp,
Landjonker 19,
3834 CL Leusden,
Tel.: 035-942032.

administratie afschot:
Nic. G. Kerssies,
Oenenburgweg 194,
8072 GP Nunspeet,
Tel.: 03412-53521.

beheer materiaal:
A. J. Mörzer Bruijns,
v. Petersom
Ramringweg 30,
8072 RA Nunspeet,
Tel.: 03412-57483.
03412-51874 (kant.).

slijpplaatjes:
G. J. M. Koenderink,
Lhee 96,
7991 PK Dwingeloo,
Tel.: 05219-7356.

Regio's van de Vereeniging "Het Reewild"

**Regio
Noord Nederland**
voorzitter: Ir. J. Poutsma
secretaris: N. Loeröpp,
Tolhuisweg 30a,
9475 PG Midlaren,
Tel.: 05905-4133.

**Regio Overijssel en
Flevoland**
voorzitter: H. Meyling,
secretaris:
J. Schoonderbeek
Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo,
Tel.: 05472-228.

**Regio
Gelderse Achterhoek**
voorzitter:
G. H. van der Peijl,
secretaresse:
Mevr. T. C. Nijman-Smit,
Harfenssesteeg 13,
7217 MD Harfsen,
Tel.: 05751-1569.

Regio Veluwe
voorzitter: G. W. Boele,
secretaris: H. Ruseker,
Houtkampweg 12,
6731 AW Otterlo,
Tel.: 08382-1218.

**Regio Utrecht,
Gooi en
Vechtplassegebied**
voorzitter:
Drs. J. F. Erdmann,
secretaris:
Mr. L. P. M. J. Canjels,
Ade. Piecklaan 13,
3739 LG Hollandsche
Rading, Tel.: 02157-1701

**Regio West- en Midden
Brabant**
voorzitter:
Drs. Th. J. Litjens,
secretaris:
G. W. A. M. Hamel,
Assumburgstraat 14,
4834 KP Breda,
Tel.: 076-656005.

Regio Zeeland
voorzitter: H. Punt,
secretaris:
M. W. Jeremiasse,
Kraayensteinweg 134,
4328 RD Burgh-
Haamstede,
Tel.: 01115-3359.

Regio Limburg
voorzitter:
W. van Loenen,
secretaris:
A. W. J. Verhoeven,
v. d. Landelaan 9,
6075 GA Herkenbosch,
Tel. 04752-2430.

Vereeniging Reewildkring Oost Brabant

voorzitter:
H. A. v. d. Vleuten,
secretaris:
A. J. G. v. Kuijk,
De Kranssen 21,
5581 AG Waalre,
Tel.: 04904-14624.

Foto voorpagina

Ir. J. Poutsma

Gironummer

penningmeester Vereeniging
„Het Reewild“: 813577
banknummer Amrobank
Apeldoorn 49.70.37.440

Redactiecommissie Mededelingenblad „Het Reewild“:

Ir. H. Eikelboom, eindredacteur, Nic. Beetslaan 20, 3743 HM Baarn, Tel.: 02154-17069
G. W. Boele, Kamperweg 18, 8181 CM Heerde, Tel.: 05782-2193.
P. H. Schneider, Jachtlaan 8, 4851 AM Ulvenhout, Tel.: 076-612293.

Druk en grafische vormgeving:

Drukkerij Lulof B.V.
Postbus 100 - 7600 AC Almelo
Tel. 05490-11011 - Telefax 05490-20304

Het Reewild

INHOUD

Van de voorzitter	2
RAC's in Noord-Brabant	5
Weer enig cijferwerk:	
Analyse van de keuringen te Vorden 1988 (2).....	6
Het schot en daarna	12
Mededelingen van de regio's	15
Voorlichting privatisering reewildmerkenregeling	16

De datum om copy voor "Het Reewild" nr. 1 - 1990
in te leveren is: 1 februari 1990.

Van de voorzitter

Reewildbeheer in de toekomst

Zoals genoegzaam bekend is de Vereniging "Het Reewild" tezamen met de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging, al sinds 1986 intensief betrokken bij een overleg inzake het reewildbeheer in de toekomst met de Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer van wat sinds oudsher heette: het Ministerie van Landbouw en Visserij. Sinds de formatie en installatie van het nieuwe kabinet siert dit ministerie zich met de naam Ministerie van Landbouw, **Natuurbeheer** en Visserij.

Men zou, waar immers het reewildbeheer in genoemd overleg aan de orde is, ertoe geneigd kunnen zijn de consequenties van deze naamsverandering van het ministerie met spanning en zeer zeker optimisme tegemoet te zien.

Als de tekenen niet bedriegen is daar echter allerminst aanleiding toe.

De ontwikkeling binnen het overleg, maar voor wat het departement, of als U wilt het ministerie, betreft, daar vooral buiten of boven geeft in tegendeel aanleiding tot toemend onbehagen, om niet te zeggen teleurstelling, misnoegen en zorg.

Deze ontwikkeling dwingt mij dan ook tot het hier kort - soms puntsgewijs - samenvatten van de voorgeschiedenis, de huidige stand van zaken voor zover deze mij althans bekend is, en de verwachtingen voor de toekomst.

- Sinds de vijftiger jaren is de jacht op het reewild gesloten, maar vindt, zoals bekend, het afschot plaats middels het zogenaamde vergunningenstelsel annex merkenregeling.
- Alleen al op grond hiervan is het dus volstrekt legitiem dat de overheid dit stelsel in de tachtiger jaren evalueert en - naar mij later bleek - al sinds 1982 aan een heroverweging onderwerpt.
- Het streven van de overheid is erop gericht inzake de jacht in het algemeen en ook ten aanzien van de bejaging van het reewild meer verantwoordelijkheid bij de jacht houder te leggen en zelf geheel of ten dele terug te treden.
Dit klemt ten aanzien van het reewildbeheer in haar ogen temeer, daar de overheid middels het van kracht zijnde vergunningenstelsel daarin een centrale en consistente rol speelt.
- Dit waren de uitgangspunten bij het begin van het overleg in 1986 en zijn dat onverkort tot op vandaag de dag.
Het aanvankelijk voornemen van de overheid was dan ook de jacht op het reewild open te stellen, zij het voor bokken en voor geiten en kalveren beperkt tot bepaalde perioden.
- De Vereniging "Het Reewild" en de K.N.J.V. hebben hiertegen met kracht van argumenten stelling genomen en ervoor gepleit het vergunningenstelsel annex merkenregeling in principe te handhaven, zij het waar mogelijk in een gestroomlijnde en efficiënter vorm.
Vanuit deze uitgangspositie zou dan, aldus beide organisaties, gezocht kunnen worden naar nieuwe regelingen, organisatievormen en procedures.
- De overheid leek gevoelig voor de door ons en anderen aangedragen argumenten en kwam terug op haar aanvankelijk voornemen de jacht op het reewild open te stellen. Het vergunningenstelsel zou in enigerlei vorm gehandhaafd blijven, maar dienen te worden geprivatiseerd.

- Via diverse tussenstadia en verschillende voorstellen over en weer, geeft de overheid bij de privatisering de voorkeur aan de rechtsvorm van een Stichting. In het bestuur van de Stichting zullen de beide verenigingen op basis van pariteit vertegenwoordigd zijn, maar de overheid nadrukkelijk niet. Op basis van een beschikking en een jaarlijkse machtiging door de minister zou het bestuur van de Stichting uitvoering geven aan het vergunningstelsel annex de merkenregeling.
- De Vereniging "Het Reewild" bereidt op basis van de boven omschreven verwachting het concept van de statuten voor de op te richten Stichting voor.
- Een gecombineerde werkgroep wordt geformeerd, welke als taak zal krijgen het ontwerpen van een reglement als uitvloeisel van de statuten van de Stichting. Hierin zullen voorstellen worden gedaan inzake de organisatie, de personele consequenties, te volgen procedures etcetera.
- Van meet af aan hebben de overlegpartners veel waarde gehecht aan de volgende 2 punten:
 - het opzetten van een gedegen landelijk systeem voor de jaarlijkse inventarisatie van het reewild als basis voor een verantwoord afschotplan.
 - het stelselmatig bevorderen van samenwerkingsverbanden voor het beheer en dus ook de regulatie/bejaging van het reewild, m.a.w. streven naar grotere beheer-eenheden.

Het bovenomschreven model van een geprivatiseerd vergunningstelsel annex merkenregeling was in een vergevorderd stadium van voorbereiding.

Inmiddels wijst alles erop, dat de top van het ministerie thans ernstig overweegt terug te komen op een eerder uitgezette en gefiatteerde koers, namelijk

het gesloten houden van de jacht op het reewild - handhaving van het vergunningstelsel - privatisering middels een op te richten Stichting.

Nu zou men toch weer geporteerd zijn voor het openstellen van de jacht op het reewild, zij het gebonden aan bepaalde voorwaarden.

Aan welke voorwaarden men e.e.a. zou willen verbinden is nog onzeker en mij slechts globaal bekend. Het is dus prematuur hier uitspraken over te doen.

Welke overwegingen hebben er toe geleid dat de leiding van het ministerie c.q. de top van het departement blijkbaar voornemens is terug te komen op een beleid, dat gericht was op het privatiseren van het vergunningstelsel annex merkenregeling?

Ik noem enkele overwegingen, voor zover ik daar althans enig zicht op heb:

- juridische bezwaren, onder meer van staatsrechtelijke aard, tegen een eventuele privatisering,
- een grotere terughoudendheid ten aanzien van privatisering, gezien de minder goede, zoal niet slechte ervaringen die men daarmee in andere sectoren die onder de verantwoordelijkheid van de minister vallen, heeft opgedaan,
- het politiek niet aanvaardbaar achten van het feit, dat de minister verantwoordelijk blijft voor zaken die anderen in de private sector uitvoeren.

Ik ga daar hier verder aan voorbij.

Deze zaken behoren niet tot onze competentie en onttrekken zich aan onze waarneming.

Waar wij uiteraard wel alles mee te maken hebben is de uiteindelijke beslissing van de minister.

Wat intussen wel heel duidelijk is, is dat de betrouwbaarheid van de overheid als overlegpartner door de laatste ontwikkeling onder zware druk is komen te staan.

Een en ander is voor het bestuur aanleiding geweest een brief te zenden aan de Directeur-Generaal voor Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg, waaronder de Directie N.M.F. ressorteert. In deze brief hebben wij onze ernstige bezorgdheid uitgesproken over het kennelijk voornemen terug te komen op een eerder uitgezet beleid, terwijl wij van ons misnoegen over de gang van zaken doen blijken.

De regiobesturen zijn uitgenodigd in de respectieve regio's op korte termijn een speciale vergadering voor de leden te beleggen waarin onderhavige kwestie als centraal thema aan de orde wordt gesteld.

De lijst van desbetreffende data treft U elders in dit nummer aan.

Voorts zal zo nodig een speciale Algemene Ledenvergadering worden uitgeschreven.

Wat de uiteindelijke beslissing van de minister ook moge zijn, in ieder geval verdient het aanbeveling een aantal nauw samenhangende activiteiten die al zijn opgestart, uit te breiden dan wel te intensiveren. Ik noem hier slechts enkele:

- het inventariseren van niet alleen reewildpopulaties, maar in toenemende mate ook van de leefgebieden daarvan,
- het stimuleren van de oprichting van samenwerkingsverbanden en de vorming van grotere beheereenheden,
- het verder uitbouwen van de huidige cursus Reewildbeheer, waarin nieuwe inzichten worden ontvouwd,
- het verder ontwikkelen van nieuwe inzichten betreffende de opzet van reewildtrofeeëntoonstellingen en in samenhang daarmee van nieuwe beoordelingsnomen.

Dit alles ongeacht de vele andere zaken die onze aandacht blijven vragen.

Het wordt dan ook de hoogste tijd, dat de vele reewildjagers die zich nog altijd niet bij de Vereniging "Het Reewild" hebben aangesloten, daar nu eindelijk eens toe overgaan. Door hun lidmaatschap alleen al zouden zij ons steunen en hun welbegrepen eigenbelang wezenlijk dienen.

Dubbelnul-koolzaad.

Een tweede zaak die ons zorgen baart is van heel andere aard, namelijk de nieuw gekweekte rassen koolzaad, die onder de naam Dubbelnul-koolzaad ook in Nederland op de markt worden gebracht. Elders hebben deze koolzaadrasen vele slachtoffers onder het reewild opgeëist. Dit is voor het bestuur aanleiding geweest bijgesloten brochure te doen vervaardigen, die in overleg met de landbouworganisaties in de bedreigde gebieden zal worden verspreid. Daarnaast zijn middelen gereserveerd voor de eerste voorzieningen ingeval zich ook hier calamiteiten zouden voordoen.

1990

Gaarne sluit ik af met u goede en vrolijke feestdagen en een gezond en voorspoedig 1990 toe te wensen

M. de Savornin Lohman.

RAC's in Noord-Brabant

Voor alles hebben we tegenwoordig afkortingen. Zo ook voor R.A.C.'s of wel reewildadviescommissies. Verschillende onder u zullen zich misschien afvragen wat daar nu weer onder verstaan wordt. Het antwoord hierop is in feite heel simpel.

U hebt ongetwijfeld als jager wel eens gehoord wat onder een wildbeheereenheid wordt verstaan.

Wel nu: een W.B.E. betreft in de regel kleinwild en R.A.C.'s gelden nu specifiek voor reewildgebieden.

In verband met een mogelijk ophanden zijnde privatisering in de nabije toekomst van de bestaande reewildmerkenregeling voor het reewildafschot in Nederland heeft N.M.F. (Natuur, Milieu en Faunabeheer), dat ressorteert onder het Ministerie van Landbouw en Visserij enige tijd geleden Noord-Brabant als proefgebied verklaard, omdat wij in deze provincie reeds verschillende bestaande telgebieden kenden.

De gehele provincie is vervolgens ingedeeld in R.A.C.'s en iedere R.A.C. heeft zijn eigen voorman.

De bedoeling van het geheel is, dat de reewildjagers, die met hun jachtveld in hetzelfde telgebied lees: R.A.C., ressorteren, onderling contact houden over het te voeren beleid c.q. afschotplan en andere zaken zoals b.v. bewakingsregelingen op touw zetten, aanrijdingen en stroperij e.d. aan elkaar doorgeven, reewildspiegels plaatsen, gezamenlijk inventariseren, indien nodig bijvoeren, likstenen plaatsen, voerakkers aanleggen, etc. De jaarlijkse afschotaanvragen worden dan vervolgens door de coördinatoren van de diverse R.A.C.'s besproken en voorgelegd aan de districtshoofden en diens assistenten van Fauna-aangelegenheden van de Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer.

Het doel hiervan is te komen tot een zo goed mogelijk onderbouwd jaarlijks afschotplan, dat in de praktijk dan ook liefst voor de volle 100% wordt gerealiseerd.

We weten allemaal ondanks alle goede bedoelingen, dat dit op een enkele gunstige uitzondering daar gelaten, jaar in jaar uit slechts voor $\pm 65\%$ geschiedt.

En dat er bovendien bij de bokken nogal wat foutief afschot gepleegd wordt in de 2, 3 en 4 jarige leeftijdsklasse.

Dit laatste tracht de vereniging "Het Reewild" in woord en geschrift en door de diverse jaarlijkse provinciale tentoonstellingen zoveel mogelijk op educatieve wijze terug te dringen en te verbeteren.

De ervaringen die jagend Nederland de laatste jaren heeft opgedaan in de in eerste instantie met veel moeite opgerichte wildbeheereenheden blijken heel bemoedigend

te zijn en bijzonder zinvol voor fauna en flora, en last but not least voor de sterk verbeterende onderlinge contacten tussen de van huis uit vaak zeer individualistisch ingestelde jagers.

Ook hier geldt weer: een goede buur is beter dan een verre vriend.

De tijd is absoluut voorbij, dat iedereen op jachtgebied maar deed wat hij dacht dat goed was en dat iedereen dacht zijn eigen peulen te kunnen doppen.

Daarom is het zaak, willen we met z'n allen in de toekomst het jachtbedrijf nog kunnen blijven uitoefenen, dat jagend Nederland niet alleen zo snel mogelijk wordt ingedeeld in wildbeheereenheden, maar òòk in R.A.C.'s of reewildringen.

In feite onnodig de diverse voordelen van goede onderlinge contacten nogmaals de revue te laten passeren, zowel voor de jager als voor ons (mooiste!) wild dat we in Nederland hebben en waarvoor onze vereniging zich in de afgelopen

jaren zo bijzonder succesvol heeft ingezet.

Door met zijn allen daadwerkelijk in de nabije toekomst samen te werken middels R.A.C.'s kunnen we op reewild gebied e.e.a. nog beter vervolmaken.
ZESENDER

N.B. Gaarne wil de redactie ook wijzen op een vrijwel identieke situatie, die ten aanzien van het grofwildbeheer op de Veluwe in de laatste jaren is gegroeid.

Weer enig cijferwerk: Analyse van de keuringen te Vorden 1988 (2)

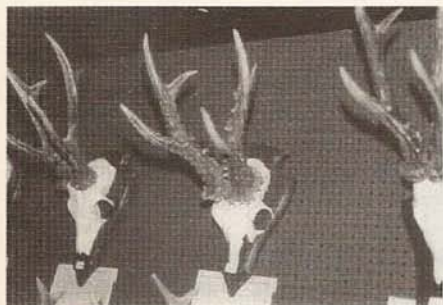
In ons mededelingenblad "Het Reewild" van september 1988 (5e jrg. no. 3) ben ik, in navolging van het door J. Mekers in "Reeën 2" op blz. 48 vermelde staattie van telkens de beste 25 geweien (volgens het behaalde aantal punten!) van elke tentoonstelling, hiermee verder gegaan (zie ook "Het Reewild", 2e jrg. no. 3).

De waardering van de kwaliteit van de betere reebokgeweien vindt volgens internationaal gemaakte afspraken een eindresultaat in een puntenaantal. Dit puntenaantal wordt verkregen door een somming, met aan het eind een mogelijkheid tot aftrek, van bepaalde kwaliteiten van het gewei, die al of niet, en dan in meer of mindere mate, onafhankelijk van elkaar zijn. Deze kwaliteiten: de lengte van de stangen, het nettogewicht, het volume, de kleur, parels, rozen en uiteinden takken, de vlucht, vertakking en regelmatigheid worden bepaald en (volgens tevoren gemaakte afspraken) in een puntenaantal uitgedrukt. Hierdoor is de mogelijkheid geboden om tot een totale waardering te komen. Onvolkomenheden (volgens de menselijke norm!) in vertakking of anderszins kunnen aanleiding geven tot aftrekposten.

De waardebeoordeling, die door meerdere officiële keurmeesters geschiedt, wordt samengbracht op een formulier, waarvan U hiernaast een voorbeeld aantreft:

TROFEEËNSHOW 19					
Veraringing "Het Reewild"					
WAARDEBEPALING REEGEWEL					
L	net	gwk	X	punten	Procent. toelating
	mm			0,5	
Gewicht	30	Netto			Nummer catalogus
Afmeting	0'		0,1		
Volume	ca.3		0,3		Deurjaar van afmeting
Neur	07 tot 4)				Gevoerde wet afmeting
Frank	10 tot 4)				
Rozes	10 tot 4)				Rozes/vrije medaillen
Uitwendig takken	10 tot 2)				
Vucht	0,5	100=	1/2 10 tot 0		Naam en adres inzender
Gen. L	0,5				
Vertakking					Gevoerde wet afmeting
Regelmaticheid					
TIDAMEN					Gevoerde wet afmeting
Afmet. vertakking					
Afmet. overige					Gevoerde wet afmeting
TOTAAL afmet.					
Resultaat					Gevoerde wet afmeting
De waardebeoordeling heeft plaatsgevonden door:					

L = lengte rechter stang

Een drietal fraaie geweien, mooie vertakking met lange vooreinden, ruime vlucht; het middelste gewei vertoont duidelijke dakrozen.

In mei 1988 werden in verband met de nationale reewildtentoonstelling te Vorden van 182 reebokken van diverse leeftijden, doch voor het merendeel 5 jaar en ouder (we komen hier in een volgend artikel op terug!) die bemachtigd waren in de jaren 1985, 1986 en 1987, een keuringsrapport opgemaakt. Deze 182 geweien vormen de topkwaliteit van de reebokken, in deze jaren geschoten. Een uitermate kleine top, wanneer we zien dat in deze jaren resp. 3408, 3517 en 3461, in totaal 10386 reebokken zijn geschoten. Deze ingezonden top maakt dus nog geen 2% van het totaal uit! Het allergrootste deel van de afgeschoten reebokken valt in de klasse afschotbokken, waarbij het afschot om diverse redenen kan plaats vinden, doch wel voor een zeer groot deel in de rubriek jaarlingen (ca. 50%, zoals op de regionale tentoonstellingen blijkt!). Behalve de 182 beoordeelde geweien zullen er nog enkele geweest zijn van zeer goede kwaliteit, die òf niet in Vorden aanwezig waren, doordat de eigenaar om een of andere reden zijn bok niet wilde inzenden òf dat de bok te jong was en op de regionale tentoonstelling niet voor Vorden was aanbevolen òf dat het gewei in het buitenland terecht

gekomen is òf opgezet was en verder niet te beoordelen. Daarover hebben we dan geen nadere gegevens.

De gegevens van de 182 geweien, waarvan een keuringsrapport was opgemaakt, vormden eigenlijk een uitdaging om er eens wat dieper in te duiken en wat nader te analyseren. Temeer, omdat er (mij!) ook in de nationale en internationale literatuur weinig of geen exacte gegevens bekend zijn over de onderdelen van de geweien, zoals die wel op het keuringsformulier tot uitdrukking komen.

Zoals ook later nog zal blijken, is bij deze analyse geen rekening gehouden met bepaalde uitkomsten als wel of niet

Sterk gewei, mooie zesender, goede vertakking, fraaie rozen, iets te nauw gesteld.

in aanmerking komen voor een medaille, enz.: er is gewoon uitgegaan van de beschikbare gegevens van deze 182

beoordeelde "top"-geweien.
Overigens was bij deze 182 ook een drietal, dat als valwild werd gevonden. Van deze drie is ook een keuringsrapport opgemaakt en aangezien het bij deze analyse gaat om de kwaliteit van de bokken en niet om het feit, of ze al of niet werden geschoten en evt. al of niet voor een medaille in aanmerking kwamen, zijn zij gelijk met de anderen bekeken.

Om direkt met een eindconclusie voor de dag te komen: het antwoord op de vraag: hoe ziet de gemiddelde van deze 182 bokken er in het keuringsformulier uit: Zie tabel onder aan deze bladzijde.

*) N.B. het geringe verschil met het aan het eind vermelde cijfer 97.9 is een gevolg van afrondingsverschillen bij enkele onderdeelpunten.

Nu gaan wij vervolgens wat dieper op de verschillende onderdelen in:

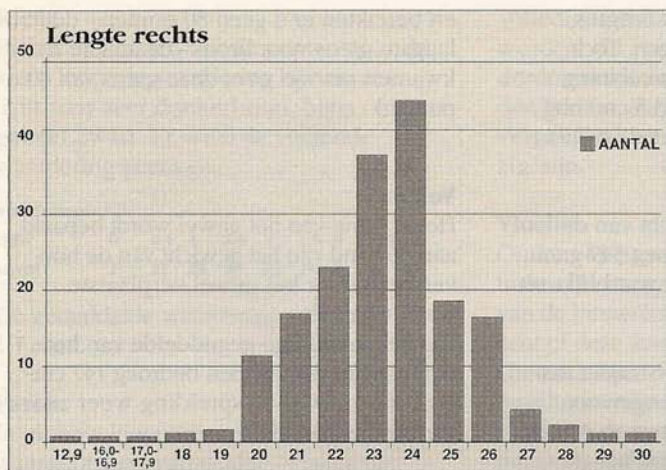
De lengte van de stangen.

Deze wordt gemeten vanaf de benedenrand van de rozen tot aan de punt van dat eind, dat het verst van de roos is verwijderd. dit is gewoonlijk het boven-(of midden) eind.

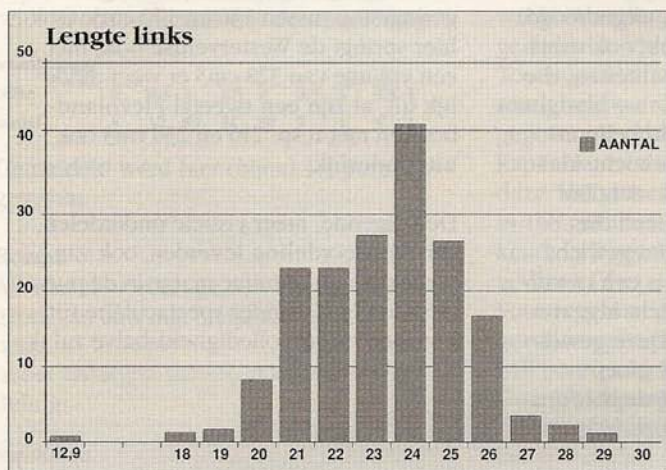
De gemiddelde lengte van de stangen bedroeg rechts 23.6 cm, links 23.7 cm. Dat hierbij een grote variatie aanwezig was blijkt uit grafiek 1 en 2 op blz. 9.

Het merendeel van de stangen (resp. 76 en 79%) bezit een lengte van 21 tot en met 25 cm. Slechts in uitzonderingsgevallen wordt een lengte boven 27 cm bereikt; bij ons bedroeg slechts in één geval de lengte rechts precies 30 cm. Bij

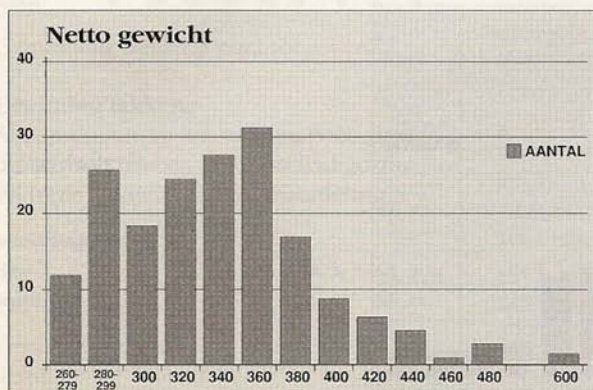
		punten	(n.b. de 2 beste geweien behaalden resp.)	
┌ r 23.6 cm └ l 23.7 cm	gem. 23.65 x 0.5	11.8	11.25	13.-
	netto gewicht 349 gr. x 0.1	34.9	61.3	48.3
volume	147 cm ³ x 0.3	44.1	98.4	69.-
kleur		1.5	2.-	1.-
parels		1.5	4.-	3.5
rozen		1.5	3.5	3.-
uiteinden takken		1.-	1.-	1.5
$\frac{\text{vlucht } 9.35 \text{ cm}}{\text{gem. L } 23.65 \text{ cm}} \times 100 = 39.5\%$		2.-	4.-	4.-
vertakking		0.-	0.-	1.-
regelmatigheid		0.-	0.-	0.5
		98.3	185.45	144.8
aftrek vertakking } aftrek overigens }		0.5	1.-	0.-
		97.8*	184.45	144.8

Grafiek 1

Grafiek 2

Grafiek 3

de betere geweien zijn ook lengtes beneden 20 cm uitzonderingen. Toch kwam het gewei met een linkerstanglengte van 12.5 cm (rechts 23.5 cm) nog tot een zeer hoog puntenaantal (107.7).

Netto gewicht.

Het gemiddelde netto gewicht van de beoordeelde geweien bedroeg 349 gram. De variatie was zeer groot, wat blijkt uit grafiek 3 op bladz. 9.

De spreiding in het gewichtstraject tussen 280 en 500 gram is buitengewoon groot, met een geringe top tussen 320 en 380 gram. Duidelijk komt ook het uitzonderlijk hoge gewicht van de Westerveldse bok 1985 (nu, uitgedroogd, 613 gram) tot uiting. Een bok, ook overigens van uitzonderlijke kwaliteiten, die voor zover bekend zeker tot de beste 50 van de wereld behoort! Ten aanzien van de lagere gewichtsklassen moet worden opgemerkt, dat door het bestuur verzocht was alleen die geweien in te zenden met een gewicht van tenminste 280 gram. Er is een twaalfstal met een (iets) lager gewicht ingezonden en verder beoordeeld. Deze geweien zijn, omdat ze toch tot de groep betere geweien behoren, bij de hele analyse betrokken (N.B. van deze 12 gewei-

en bereikten er 6 geen 80 punten - de laagste grens voor brons - de andere 6 kwamen net wel over deze grens van 80 punten).

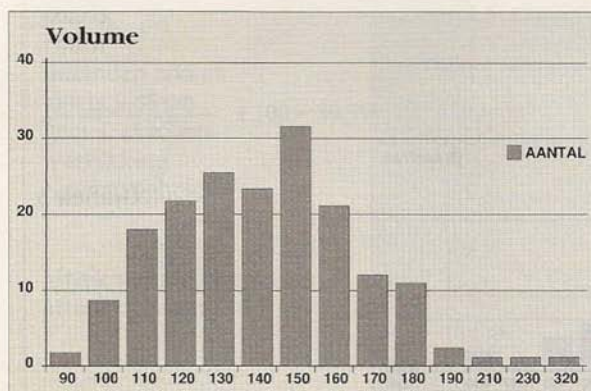
Volume.

Het volume van het gewei wordt bepaald aan de hand van het gewicht van de hoeveelheid door het gewei verplaatste water (in cm^3).

Het rekenkundige gemiddelde van het volume van de geweien bedroeg 147 cm^3 . Ook hierbij was de spreiding weer zeer groot (Zie grafiek 4).

We zien, bij deze grote spreiding, een geringe top tussen 130 en 170 cm^3 . Ook hier springt de Westerveldse bok, met een volume van 328 cm^3 er weer duidelijk uit, al zijn een tweetal Flevolandbokken met resp. 216 en 230 cm^3 ook uitzonderlijk.

De volgende, meer visuele onderdelen van de beoordeling leverden, ook vanwege de minder ruime marge in de puntenverdeling, minder spectaculaire uitkomsten, maar volledigheidshalve zal ik ze kort behandelen.

Grafiek 4

Kleur.

Bij het toekennen van de punten voor de kleur loopt de waardering op van zeer licht naar zeer donkerbruin, bijna of geheel zwart. Er werd de volgende waardering gegeven:

waarderings-

cijfer	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4
aantal	2	21	25	39	65	24	6	0	0

De gemiddelde waardering was bijna 1.7 punt.

Parels.

In globale lijnen klimt de beoordelingswaardering op van gladde of bijna niet beparelde stangen tot zeer goed bepareld. In ons materiaal was de waardering:

waarderings-

cijfer	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4
aantal	3	32	59	41	30	7	4	5	1

Gemiddeld werd hier (bijna) 1.4 punt gegeven.

Rozen.

Als ideaal worden gezien kransrozen, groot van omvang, breed aangezet en hoog.

In het Vordense materiaal was de beoordeling:

waarderings-

cijfer	0	0.5	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4
aantal	5	39	52	36	33	9	6	2	0

Gemiddeld werd 1.3 punt toegekend.

Uiteinden takken.

Alleen die uiteinden worden beoordeeld, die aanwezig resp. niet beschadigd zijn. Bij onze bokken was de beoordeling:

waarderings-

cijfer		0	0.5	1	1.5	2			
aantal		3	32	87	50	10			

Gemiddeld werd hier 1.1 punt toegekend.

Volledigheidshalve dient nog vermeld te worden, dat voor deze schoonheidsonderdelen: kleur, parels, rozen en uiteinden takken, serie's voorbeelden voor de vergelijking en de beoordeling aanwezig zijn.

Vlucht.

Onder vlucht wordt verstaan de afstand tussen de stangen, horizontaal gemeten, van de binnenkant van de stangen, ongeacht of deze stangen symmetrisch of marcherend staan. Voor de puntenwaardering wordt een relatie aangebracht tussen de vlucht en de lengte van de stangen. Deze puntenwaardering heb ik verder buiten beschouwing gelaten en niet nader uitgewerkt. Van de 182 geweien werd als gemiddelde vlucht 9.35 cm berekend.

Toeslagpunten voor **vertakking** en **regelmatigheid** werden uitermate schaars gegeven. Voor deze punten komen alleen kapitale geweien in aanmerking. Bij deze 182 geweien werd voor **vertakking** in 168 gevallen géén extra punt toegekend; in 5 gevallen een half punt, in 9 gevallen één punt.

Voor **regelmatigheid** werden in 175 gevallen géén punt, in 2 gevallen een half punt en in 5 één punt toegekend.

Ook **aftrekpunten** zijn mogelijk, voor: a. ontbrekende, matige of slecht ontwikkelde einden,

b. voor overige, waaronder o.m. vallen: "lelijke", "onnatuurlijke" geweivormen, onregelmatige, marcherende of enggestelde stangen.

Voor einden werden afgetrokken: in 106 gevallen géén punt, in 33 gevallen een half punt, in 30 gevallen één punt, in 8 gevallen anderhalf en in 5 gevallen twee punten.

Voor overige: bij 126 geweien géén punt, voor 34 geweien een half en voor 12 geweien één punt, voor 6 geweien anderhalf, voor 3 geweien twee en voor 1 gewei twee en een half punten.

Tenslotte:

Het totale puntenaantal:

Van de 182 beoordeelde geweien berekenen wij het rekenkundige gemiddelde van 97.9 punten, met uiteraard een grote verscheidenheid:

aantal punten	70-79	80-89	90-99	100-109
- aantal geweien	15	39	46	49

aantal punten	110-119	120-129	130-139	140-149
- aantal geweien	25	5	1	1

aantal punten 180-189

- aantal geweien 1

In een volgende bijdrage over Vorden 1988 hopen we nog wat dieper in te gaan op bepaalde aspecten, zoals de invloed van de regio, het jaar van afschot, de leeftijd, alsmede op het soortelijk gewicht, het volume en de formule van Volz.
H.E.

Het schot en daarna

Met een goed ingeschoten buks zit de kogel, bij inachtnaam van de afstand, op die plaats, waar op het moment van afdrukken de naald stond.

Een opschot van enige centimeters of een geringe strooiing van de geweerloop spelen geen rol van betekenis bij reewild. Het komt er niet op aan of de kogel mogelijker wijze 3 cm, naar huidige begrippen zelfs bij een matig schietend wapen 4 cm, naast het aangevisierde punt ligt. Altijd zal het bij een zodanig afkomen nog een bladschot geven.

Waarom ligt het nu, dat er ondanks onze uitstekende buksen en richtkijkers nog zoveel slechte of doel-voorbijgaande schoten optreden. De belangrijkste oorzaken zijn: "mukken", jachtkoorts en lichtvaardige schoten.

Bij "mukken" wordt de trekker niet met de zich langzaam krommende wijsvinger zo zacht aangeraakt, dat de buks niet vertrokken wordt, maar het schot vindt plaats door een ongecoördineerde ruk. Erg "mukkende" schutters knippen zelfs de ogen bij het schot dicht. Het "mukken" zou hoofdzakelijk door de angst voor de terugstoot veroorzaakt worden. Bij een

ANTILOPENJACHT

in Afrika, reeds vanaf
f 3500,-, geheel verzorgd
en incl. vliegreis.

Nu nog mogelijkheden
voor maart/april/mei/juni
1990

Vraag vrijblijvend om

NIMROD TOURS

Postbus 512 - 3740 AM BAARN

Enthousiaste referenties op
verzoek

niet te zwaar kaliber is de terugstoot zeker minder, dan bij het afvuren van een kal. 12 hagelpatroon. Niemand "mukt" bij het hagelschieten op kleiduiden en zeker niet tijdens het schieten op wild, zelfs niet als men de volgende dag een paar blauwe plekken vaststelt.

Schiet men echter met de kogel op de schijf of op een stuk wild, dan neigen nerveuze schutters, in alle leeftijdsklassen te vinden, het schot beschamend te vertrekken.

Naast de "onbewuste" angst voor de terugstoot komt het beklemmende gevoel een goede indruk te moeten maken en juist dan pleegt het mis te gaan.

Diegene die neiging heeft tot "mukken", moet zorgen voor een goede onderlaag. Het is geen schande, wanneer een zich onzeker wetende schutter een schietstok gebruikt en probeert z'n elleboog te steunen. Het is echter wel een schande als bij vertrokken schoten de kogel steeds weer op de achterhand van het wild zit.

Met zekerheid zou ik het niet durven zeggen, maar een licht afgestelde versneller helpt om het mukken tegen te gaan.

De versneller van de buks die ik momenteel gebruik heeft een trekkerdruk van om en nabij 200 gram, wat mijns inziens de onderste grens moet zijn.

Naast het "mukken" komt dan nog jachtkoorts. Ik ken zeer gepassioneerde mensen, die geen last van deze ziekte hebben en andere bij wie de hoogzit begint te schudden, zodra ze de bewuste bok in hun gezichtsveld zien opduiken. Veel van deze patiënten komen na enige tijd tot rust, bij enkele wordt het beven bij lang wachten nog erger. Zowel bij "mukken" als bij het beven is autosuggestie het beste medicijn. Zodra men van opwinding begint te beven, moet men zich proberen een situatie te herinneren

waarin een moeilijk schot prima gelukt is. Deze zelfbeïnvloeding helpt tenminste vaak.

Lichtzinnig afgegeven schoten is het derde probleem bij slechte treffers. De zekerste en beste methode is te zorgen voor een goede ondergrond om op te leggen. Verder moet men de afstand in de gaten houden i.v.m. buks, munitie, kijker, de plaatselijke omstandigheden en last en not leas de schietkunst van de jager, welke tussen 80 t/m 180 meter kan liggen. Rond de 100 meter zou ik de afstand willen noemen die verantwoord is voor het schot op een ree. Tot zo'n terughoudendheid wordt men gedwongen i.v.m. het aanspreken van het reewild, dat **altijd** vooraf moet gaan aan ieder schot. En dat is goed, want met wat geduld komt men meestal dicht genoeg bij de betreffende geit of bok. Wat de maximale schotafstand voor iemand is, kan men het beste ervaren op de schietbaan als men op de reebokschijf schiet. Hebben we op een ree geschoten dan moet als het ware het wapen automatisch herladen worden. Ervaren jagers herladen meestal automatisch zonder er bij na te denken. Misschien is een tweede schot noodzakelijk. Kan het snel afgegeven worden, bespaart dit de schutter een lange nazoek en het wild vermijdbare pijn. Wordt de kop, de hersenen, nek-wervelkolom of het voorste deel van de ruggegraat geraakt dan ligt het stuk ter plekke. Nadat is gerepeteerd of herladen blijft men het stuk, dat plotseling in elkaar is gezakt door de richtkijker in de gaten houden. Is het stuk zeker dood dan pas kan men overwegen hoe er nog een sleepspoor voor de hond kan worden gelegd. Is er nog ander wild in de nabije omgeving, dan zal de schutter moeten wachten tot dit is afgesprongen c.q. weggetrokken is. Het dier moet het schot en het voor hem of haar onverklaarbare gedrag van het getroffen dier niet in ver-

binding met mensen brengen. Worden de dieren weer rustig en beginnen ze weer te laveien, probeer dan door fluiten of een steeds sterker wordend geluid ze af te laten springen.

Laat nooit uit gemakzucht of nonchalance het geweer op de aanzitplaats achter, omdat men er toch langs terug moet met het geschoten ree. Steeds komt het weer voor dat het ree na enige minuten voor dood te hebben gelegen - plotseling overeind krabbelt en er vandoor gaat - een vangschot kan dan niet afgegeven worden, omdat men het wapen achter gelaten heeft en het beschoten stuk zien we meestal nooit terug.

Als voorbeeld wil ik u het volgende verhaal schilderen: Een jachtgast zat samen met iemand van het jachtpersoneel aan op een bekende sterke bok. De bok verscheen volgens plan, de gast beschoot de bok, welke als door de bliksem getroffen in elkaar stortte. Jager en jachtopzichter gingen naar het stuk wat toen ze het aan de loper vastpakten in eens weer tot leven kwam. Gelukkig kon de jachtopzichter met een mes de bok afvangen, daar de buks op de aanzitplaats achter gebleven was. Bij onderzoek bleek de kogel een keurig gat in één van de

geweistangen te hebben geponsd. De bok had alleen een hersenschudding waardoor hij even verdoofd was geweest.

Valt het stuk na het schot ter plaatse en slaat dan wild met de lopers, waarbij in plaats van dat de bewegingen minderen, ze alleen maar levendiger worden dan is er sprake van een krelschot. Van de hoedanigheid van de verwonding hangt het af of het stuk ter plekke blijft of weer op de lopers komt om in eerste instantie slingerend te lopen, maar allengs sneller en zekerder wordt om tenslotte schijnbaar gezond te verdwijnen. In zo'n geval spreken we van een krelschot; hierbij wordt alleen een doornuitsteeksel van de wervelkolom geraakt.

Er is mij een verhaal bekend dat een hert door middel van een krelschot niet binnen kwam en ± 90 minuten later met een bladschot gestrekt werd. Het desbetreffende stuk liep schijnbaar gezond te laveien in een hertenroedel. Bij de poelier bleek de hele rug waardeloos te zijn daar splinters van de kogel zich een weg langs de wervelkolom naar achteren hadden gezocht. Bij schottekens die op een krelschot duiden moet men uiterst waakzaam zijn; houdt met de buks in de aanslag het stuk in de kijker om zonodig

BEMIDDELINGSBURO SILVERTANT

SPECIALIST IN JACHTREIZEN NAAR:

o.a. BULGARIJE - CHINA - OOSTENRIJK - SCHOT-
LAND

Wilhelminastraat 23 - 6391 JS Landgraaf - Telefoon 045-311286

een vangschot te plaatsen. Duurt het slaan met de lopers langer dan 3 minuten, zonder dat het ree in de benen kan komen, dan kan men de hoogzit verlaten (vanzelfsprekend met een ontladen buks) om een vangschot van dichtbij te plaatsen. Wees er hierbij op verdacht dat als men van zeer nabij door de kijker schiet, het schot dan veel lager zit (lieftst kijker er af). Is de afstand voor het plaatsen van een vangschot niet te ver en is er tijd genoeg dan kan men het beste aangestroken langs een boom het schot op de hals plaatsen. Is dit niet mogelijk omdat het ree zich heftig beweegt, wat men bij een ruggegraatverwonding vaak ziet, dan moet men op het blad schieten. Komt het stuk na aanvankelijk in elkaar gezakt zijn van voren hoog en probeert moeizaam, met de voorlopers zich voort te bewegen, waarbij de achterhand verlamt meegesleept wordt, dan zit het schot op het bekken of zijn de beide achterlopers kapot geschoten.

Ook bij een schot op de voorloper zakt het stuk vaak voor korte tijd in elkaar. Het komt echter vrij snel weer op de lopers om in eerste instantie wat versuft door te lopen om echter spoedig weer te herstellen en op drie lopers zich snel te verplaatsen naar de dichtsbijzijnde dekking. Een moeilijke nazoek is er dan in het verschiet. Een bladschot is iedere trefker waarbij de kogel in de kamer komt en longen of hart raakt. Afhankelijk van de omstandigheden zakt het stuk in elkaar of stormt weg om voor steeds dichterbij de grond te komen. Deze afstand kan wel 100 meter bedragen. De oorzaak voor het verschil in schottekens is te zoeken in: a: het aantal joule's van de kogel of b. of het stuk zich tijdens het incasseren van de kogel in in- of uitgeademde toestand bevindt en of het hart vol met bloed is of net leeg was. Het is goed mogelijk dat een kalf van 9 kilo verder doorloopt dan een bok met

het dubbele gewicht. Raakt de kogel geen rib bij het kalf dan glijdt het als het ware zonder veel weerstand te onder vinden door het lichaam van het relatief kleine stuk; om zo een groot gedeelte van de energie nutteloos te laten verdwijnen in het achterland.
G.W.B.

Mededelingen van de regio's

Regio Limburg

- De volgende activiteiten staan op het programma:
- Ledenvergadering Regio, 16 februari 1990.
 - Reewildtentoonstelling, 30 maart 1990.
 - Inschiets oefening, 21 april 1990.

Regio Overijssel en Flevoland

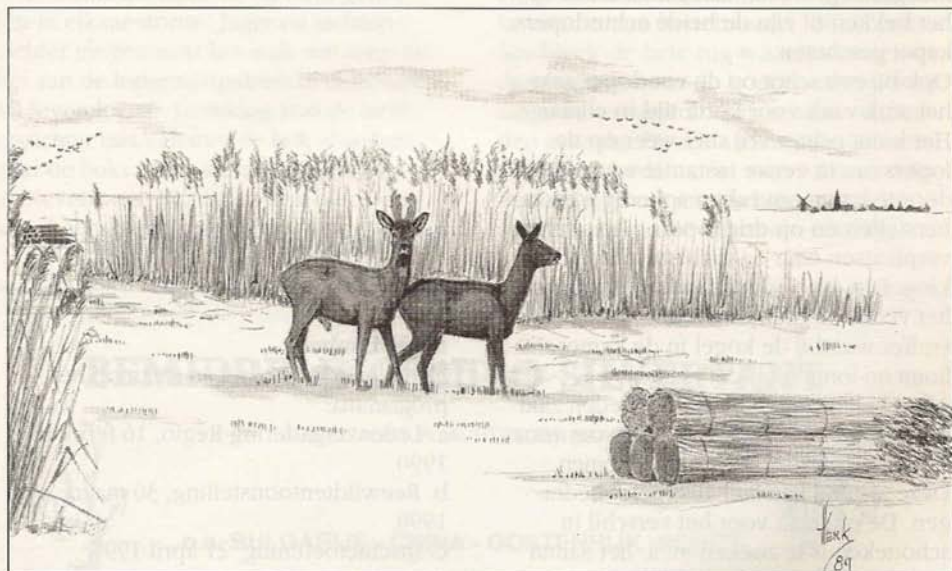
- Op 9, 10 en 11 maart 1990
Reewildtentoonstelling Overijssel in Café-Restaurant "De Haverkamp", Stationsstraat 28, Markelo.

Voorlichting privatisering reewildmerkenregeling

Voor het geven van nadere voorlichting betreffende de gang van zaken rond de privatisering van de reewildmerkenregeling zijn in de regio's de navolgende vergaderingen belegd:

1. Regio West- en Midden Brabant
Donderdag 4 januari 1990, aanvang 20 uur in Hotel Bellevue, Chaam.
2. Regio Overijssel en Flevoland
Woensdag 10 januari 1990, aanvang 20 uur in Café-Restaurant "De Haverkamp", Stationsstraat 28, Markelo.
Op deze avond zal ook de heer J. J. Meisner een inleiding verzorgen over "Vorming van grotere reewildeenheden".

3. Regio Zeeland
Maandag 15 januari 1990, aanvang 20 uur in "Het Huis van Nassau", Lange Nobelstraat 2, Zierikzee.
4. Regio Gelderse Achterhoek
Maandag 15 januari 1990, aanvang 20 uur in Hotel-Café-Restaurant "Exelse Molen", Exel.
5. Regio Veluwe
Dinsdag 16 januari 1990, aanvang 20 uur in Nationaal Jachtschietcentrum "Berkendorst", Elspeet.
6. Regio Utrecht, Gooi en Vechtplassengebied
Dinsdag 23 januari 1990, aanvang 20 uur in Motel "De Witte Bergen", Rijksweg A2, Laren.
7. Regio Noord-Nederland
Donderdag 25 januari 1990, aanvang 20 uur in "De Börken", (Wanders) te Lhee (Dr.).

*Het Bestuur en de Redactiecommissie wensen U
Prettige Kerstdagen en een Voorspoedig 1990*

Adressen districtshoofden en assistenten Fauna-aangelegenheden van de Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer

Provincie Groningen

Districtshoofd:
C. L. M. v.d. Rakt
Assistent:
L. Tervelde
Engelsekamp 6
Postbus 30027
9700 RM Groningen
Tel.: 050-239111/232328

Provincie Friesland

plv. Districtshoofd:
H. J. Leerink
Assistent:
A. J. Smit
Tesselschadestraat 7
Postbus 2003
8901 JA Leeuwarden
Tel.: 058-955255

Provincie Drenthe

Districtshoofd:
M. A. Roetert Steenbruggen
Assistent:
R. Schuitemaker
Mandemaat 3
Postbus 111
9400 AC Assen
Tel.: 05920-27324

Provincie Overijssel

Districtshoofd
Overijssel-Noord:
R. Hoeve
Districtshoofd
Overijssel-Zuid:
W. Nab
Assendorperdijk 2
Postbus 10051
8000 GB Zwolle
Tel.: 038-210533

Provincie Flevoland

Districtshoofd:
J. Eising
Assistent:
A. Dekker
Maerlant 16
Postbus 1021
8200 BA Lelystad
Tel.: 03200-22666

Provincie Gelderland

Districtshoofd:
H. A. Bardeel
Assistent:
M. L. W. van Bebber
Districtshoofd:
T. A. M. Dikker
Assistent:
T. S. P. Moolenaar
Rosendaalsestraat 64
Postbus 9079
6800 ED Arnhem
Tel.: 085-579111

Provincie Utrecht

Districtshoofd:
G. Kreton
Museumlaan 2
3581 HK Utrecht
Tel.: 030-520834

Provincie Noord-Holland

Districtshoofd:
A. W. Kamminga
Assistent:
P. Pilkes
Districtshoofd:
J. Eising
Assistent:
A. Dekker
Linnaeuslaan 2
Postbus 3005
2001 DA Haarlem
Tel.: 023-186160

Provincie Zuid-Holland

Districtshoofd:
J. Verhulst
Assistent:
J. Woudstra
Muzenstraat 30
Postbus 30119
2500 GC Den Haag
Tel.: 070-624611

Provincie Zeeland

Districtshoofd:
P. C. Remijnse
Assistent:
H. S. Zandstra
Westsingel 58
4461 DM Goes
Tel.: 01100-37911/37254

Provincie Noord-Brabant

Districtshoofd:
G. A. J. M. Schram
Districtshoofd:
L. C. Wijlaars
Assistent:
A. M. M. van Mierlo
Prof. Cobbenhagenlaan 225
Postbus 1180
5004 BD Tilburg
Tel.: 013-678755

Provincie Limburg

Districtshoofd:
Assistent:
L. J. J. Heykers
Lindanusstraat 2^A
Postbus 103
6040 AC Roermond
Tel.: 04750-34251